

Dr. Ilir Muharremi

Balkanska i Ukrainska umetnost

Životna istina je osnovni uslov koja ideju pretvara u estetiku

Umetnost aktuelnosti Sislej Džafe¹

Lepa i obožavana izrazava ličnu prirodu, karakter tačnih navika umetnika, a u skladu s time je osobenost koja se na proizvoljni način identifikuje sa osećanjima. Umetnost je uznemiravanje, provokacija, iskrenost, trans, duša, bol, pijanstvo, ekstaza i, u širem značenju, realna iluzija, objektivizam i subjektivizam.

Ideja i koncept iz osnova se suočava sa kreativnošću u umetnosti, daje tu količinu željene iluzije koja je usklađena sa svakim estetskim obožavanjem. Balkan, Evropa i SAD su preplavljeni strujom, pokretom, raznim konceptima umetnika. Bez sumnje, treba pomenuti vizionara, legendu ili najvećeg provokatora konceptualne umetnosti-Sislej Džafu, koji je potresao svet jednom provokativnom umetnošću, značajan, revolucionar, jednog žanra ili tehnike, koji pripada delimičnom osećanju njegovog personaliteta.

¹ Albanski: *Sislej Xhafa*...Info: http://en.wikipedia.org/wiki/Sislej_Xhafa

Polemike i radoznalost su preplavile umetnost još 2003 godine, kada se umetnik Džafa sa svojim delom “Padre Pio” pojavio na izložbi “ The Nature of Art”, u San Lorencu. Ovo delo postaje provokativno zbog toga što u svojoj dubini dodiruje veru i figuru malo karikiranu (iskrivljenu), Pia. Umetnik pokazuje hrabrost, marljivost, jak karakter, kritički sud i poruku koja je usmjerena ka svecima, koji uvek čuvaju, doprinose odnosima sa stvarnošću i to ljudima ulepšava život. Druga stvar koja obeležava ovo veliko delo je ta kada nedostaje kreativnost u politici, ekonomiji, dominira nezaposlenost i, prema tome najbolja ponuda je religiozni –verski turizam. Gledalac bez oklevanja može da uđe u glavu Pia i da posmatra svet onako kako ga je video Pio, je jedan drugi element koji ovo delo čini veličanstvenim. Religija još uvek ostaje najveće pitanje i odgovor na našoj planeti. Ekonomija je najveća pobeda, iz koje potiču patnje. Krentont u antici je rekao: “ Najgora stvar koju je čovek pronašao je novac”. Za novac dajemo sve, suze, otkucaje srca, svom snagom se trudimo da dođemo do njega i da gospodarimo svetom. Dakle, duševni mir se trazi u religiji. Najpametnije je da se meditira u prvom licu da bi se dostigla individualna kulminacija ličnosti. Drugo Džafino delo koje se nalazi u parku u Cirihu- Hardaupark, u obliku “Y” (ipsilon), visoko 16 metara, podignuto u obliku skulpture, jedan predmet koji liči na ogromnu pračku² Velike i široke cevi, položene na zemlji, i preko puta njih je jedna crna rupa. Da nisu radnici našli naftu i sad postavljaju cevi?

“Zašto da ne”, na sve to odgovara Džafa. Njemu je jako drago što ljudi njegovu umetnost doživljavaju na različite načine.” Ja to sve gledam sa zadovoljstvom. Umetnik stvara umetnost i plasira je na tržište, kupac posmatra i najbolje približava svojim osećanjima. Uobičajena pobeda konceptualnih radova se nalazi u činjenici da izraze odgovarajuće nijanse ali u nekim slučajevima, ne odgovarajuće i bez oblikovanja, kroz stroge i kontradiktorne slike. Kao, na primer: oblik, sadržina, misljenje ili materija. Karakter, inteligencija, intimna strana i aktuelnost karakterišu stvaraoca Džafu kroz njegov rad. Karakteristika jednog videa je ta da dominira figura samog Džafe, jedna osoba³ krišom stavlja ruku u džep, sa namerom da ga pokrade. Namera dela je da se naglasi da je “krađa”

² dečije oružje

³ lopov

zanimanje⁴. Imamo jedan drugi Džafin video⁵ gde se vide dva homoseksualca, kako se igraju u fontani punoj vode. Tokom igre, oni nisu skrivali osećanja jedan prema drugom i javno se ljube. Iz ovoga se vidi da svaki čovek bilo da je intelektualac, lopov, lekar, natčovek i/ili sudija posjeduje zadovoljstvo, patnju, igru, želju, nadu i sve to pokazuje u ovom svetu. Ljudi sami prave zakone i svaka osoba mora da ima pravila po kojima treba da se ponaša. Prema tome, iz svega ovoga se vidi, da kosovski umetnik Sislej Džafa predstavlja jednu balkansku kulturu, potlačenu, pačeničku, koja je uvek delovala po nečijim naložima.

Dakle, lepota arhitekture nije grana umetnosti koja teoretski važi svuda, ali, u redoslijedu, ona je venac, puni okvir, valovitih linija, ispunjena modernim stilovima, simetrična, desimetrična i ona je ta koja ide uz evoluciju univerzalne saglasnosti.

NEKOPIRATI

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>

⁴ profesija

⁵ osetljive prirode